

Mededeling

PB99-082
8 april 1999
7.30 uur

Gezondheid en kwaliteit van arbeid in kaart gebracht

In de jaren tachtig is het aandeel personen dat een huisarts consulteerde, toegenomen. In de jaren negentig is het aandeel stabiel gebleven, zo blijkt uit CBS-gegevens uit Heerlen. Het medicijngebruik en dan met name het gebruik van vrij verkrijgbare geneesmiddelen is vanaf begin jaren tachtig echter fors toegenomen. Bij de beroepsbevolking is de werkdruk in 1997, in lijn met de stijgende trend in de voorgaande jaren, opnieuw gestegen. Men heeft daarentegen minder last van stank op het werk en men heeft minder vuil werk verricht. Deze en andere uitkomsten staan in een nieuwe rapportage over de leefsituatie van de Nederlandse bevolking in 1997 die vandaag verschijnt. In deze CBS-publicatie staan de gezondheid en kwaliteit van de arbeid centraal.

Hoe gezond leeft de Nederlander?

In 1997 heeft driekwart van de bevolking minimaal één maal de huisarts bezocht en heeft ruim eenderde van de bevolking een medisch specialist geconsulteerd. Gemeten over een periode van veertien dagen blijkt eenderde van de bevolking voorgeschreven medicijnen te gebruiken en heeft eveneens eenderde medicijnen gebruikt die niet op recept zijn verkregen. Begin jaren tachtig lag het gebruik van voorgeschreven en niet-voorgeschreven medicijnen lager (respectievelijk 28% en 16%).

In 1997 heeft 19% van de bevolking een 'minder goede' gezondheidsbeleving en is 14% beperkt in het verrichten van de dagelijkse bezigheden. Ruim eenderde van de volwassen bevolking rookt en 12% van de bevolking is zwaardere roker. Van de volwassen bevolking zegt 85% wel eens alcohol te drinken; 14% kan als zwaardere drinker worden aangemerkt.

CBS-Persdienst

Postbus 4000
2270 JM Voorburg
tel. (070) 337 58 16
fax (070) 337 59 71
E-mail:
persdienst@cbs.nl

Het CBS
is een dienst van
het Ministerie van
Economische Zaken

Werkomstandigheden en burnout

In 1997 zegt 43% van de beroepsbevolking regelmatig in een hoog tempo te moeten werken. Daarmee is deze vorm van werkdruk ruim twee maal zo hoog als in het begin van de jaren tachtig. Tussen 1994 en 1997 is last hebben van stank op het werk gedaald van 12% naar 8% en is het verrichten van vuil werk afgenomen van 23% naar 19%.

Hoe hoger de opleiding en het beroep, hoe hoger de werkdruk. Ook geldt hoe hoger de opleiding en het beroep, hoe meer afwisselend werk men heeft en hoe meer mogelijkheden tot het zelf indelen van de werkzaamheden. Circa 10% van de beroepsbevolking lijdt aan burnout. Deze door het werk veroorzaakte gevoelens van ongewone vermoeidheid en uitputting komen het vaakst voor bij personen die werkzaam zijn in het onderwijs. Belangrijke risicofactoren zijn, in volgorde van afnemend belang, een hoge werkdruk, beperkte controlemogelijkheden, een slechte sfeer op het werk en lage beloningen.

Technische toelichting

De belangrijkste resultaten van het Permanent Onderzoek Leefsituatie (POLS) 1997 zijn opgenomen in drie deelrapporten over *De leefsituatie van de Nederlandse bevolking 1997*. In het nu beschikbare deel 1 staan uitkomsten centraal over gezondheid en kwaliteit van de arbeid.

Ondanks de nieuwe opzet van het onderzoek zijn vrijwel alle cijfers vergelijkbaar met eerdere jaren. De cijfers zijn uitgesplitst naar een vaste set van sociaal-economische en demografische kenmerken. Daar waar relevant worden dwarsverbanden gelegd en worden de gegevens in meer detail besproken.

Het eerste hoofdstuk over gezondheid heeft betrekking op het gebruik van geneeskundige voorzieningen, gezondheidsindicatoren en (on)gezonde leefstijlen. Het gebruik van geneeskundige voorzieningen (de medische consumptie) omvat consultaties aan huisarts, specialist, fysiotherapeut en tandarts en verder ziekenhuisopnamen en gebruik van geneesmiddelen.

In het hoofdstuk over de kwaliteit van de arbeid wordt de psychische en fysieke werkbelasting van de Nederlandse beroepsbevolking van achttien jaar en ouder gedocumenteerd. Ook wordt ruime aandacht besteed aan het fenomeen 'burnout' ofwel 'opgebrandheid door het werk'. Dit is te beschouwen als één van de gevolgen van het voortdurend blootstaan aan een hoge werkbelasting.

De delen 2 en 3 van *De leefsituatie van de Nederlandse bevolking 1997* verschijnen respectievelijk half april en half mei. Deel 2 heeft betrekking op het onderwerp criminaliteit, milieu en politiek en deel 3 op tijdsbesteding en maatschappelijke betrokkenheid.

Noot voor de redactie

Voor achtergrondinformatie, het toesturen van een hoofdstuk per fax of het aanvragen van een recensie-exemplaar van *De leefsituatie van de Nederlandse bevolking 1997 deel 1* kunt u contact opnemen met het Centraal Bureau voor de Statistiek in Heerlen, dr. F. Otten, tel. (045) 570 72 75 voor werkomstandigheden of drs. H. Swinkels (045) 570 72 02 voor gezondheid. Overige informatie kunt u verkrijgen bij de persdienst van het CBS, tel. (070) 337 58 16.

De reeks publicaties over de leefsituatie en de afzonderlijke delen kunnen worden besteld bij de bestelservice van het CBS te Heerlen, telefoon (045) 570 70 70, fax (045) 570 62 68 of e-mail: verkoop@cbs.nl.